शलभकर्तृकं पतनम् LaS'abdeS'e. i. 539.24; i. 539.27.

अग्निज्येष्ठ (ganí-jyeṣṭha) *adj.* with Agni as the eldest इदमहमग्निज्येष्ठेभ्यः । वसुभ्यो यज्ञं प्र ब्रवीमि TaiBr. III. vii. 4.6; BhārS'S. iv. 2.6.

अग्निज्योतिस् (agní-jyotis) *adj.* with fire as the light अग्निज्योतिषं त्वा वायुमतीं प्राणवतीम् । स्वर्ग्यां स्वर्गायोपदधामि भास्वतीम् VājaS.(K.) 3.2; ṚVPari. 45(1).18; याज्ञवल्क्य … किंज्योतिरेवायं पुरुष इत्यग्निज्योतिः सम्राडिति होवाच S'atBr. XIV. vii. 1.4; समिधमादध्याद्रजतां त्वाग्निज्योतिषं रात्रिमिष्टकामुपदधे स्वाहेति ĀśvaS'S. I. ii. 3.15; BaudhS'S. i. 74.12; ĀpaS'S. vi. 9.4; KātyS'S. iv. 14.13; VaitāSū. 7.9.

अग्निज्वलन (agni-jvalana) *n.* **A** flame of fire तमर्चितं सर्वदाशार्ङ्गपूगैराशीभिरर्क(v. l. °रग्नि)ज्वलनप्रकाशम् । दृष्ट्वा शरं ज्यामभिनीयमानं बभूव हाहाकृतमन्तरिक्षम् MahāBhā. iii. 20.20; अग्निज्वलनेनैव चन्द्रमण्डलद्रवात् LalitāSaBh. 56.30 (*on* 91); अग्नेरन्यस्य पुंसोऽग्निज्वलनादिनिमित्ततः । उष्णप्रकाशयोर्व्यक्तिर्व्यवधानस्य संभवात् BṛĀrUBhVā. iv. 4.314; **B** enkindling of fire हेमन्ते काष्ठसंभारं कृत्वाग्निज्वलनं पुरः । स्थापयित्वा तथापृच्छत् सुखं तेऽस्तीति (सुकन्या पतिम्) DevīBhāP. vii. 4.16; जलेऽग्निज्वलनाच्छाखापल्लवानि भवन्ति हि VarāU. 5.36; **C** burning with fire ब्राह्मीं ब्रह्मवर्चसकामस्य वस्त्रशयनाग्निज्वलने च Atharvaśāntikalpa 17.1.

अग्निज्वलित (agni-jvalita) *n.* blazing of fire तमर्चितं सर्वदाशार्ङ्गपूगैराशीभिरर्कज्वलन(v. l. °रग्निज्वलित)प्रकाशम् । दृष्ट्वा शरं ज्यामभिनीयमानं बभूव हाहाकृतमन्तरिक्षम् MahāBhā. iii. 20.20.

अग्निज्वलिततेजन (agnijvalita-tejana) *adj.* whose point is blazing with fire न कूटैरायुधैर्हन्याद्युध्यमानो रणे रिपून् । न कर्णिभिर्नापि दिग्धैर्नाग्निज्वलिततेजनैः ManuSm. 7.90 (Kullūka. अग्निदीप्तफलकैः)

अग्निज्वाल (agni-jvāla) *m.* **1** flame of fire तप्तहेममयैः शुभ्रैर्बभूव भयवर्धनी । अग्निज्वालैरिवाविद्धा पट्टैः शल्यस्य सा गदा MahāBhā. ix. 11.10; ix. App. 3.(6); JātaMā. 91.9 (14.15); **2** one of the names of S'iva अष्टोत्तरसहस्रं तु नाम्नां शर्वस्य मे शृणु…महामेघनिवासी च महाघोरो वशीकरः । अग्निज्वालो महाज्वालः MahāBhā. xiii. 17.79 = LiṅgaP. i. 65.104 = CaturCin. i. 206.16; **3** name of one of the *tāmasa* varieties of hell in Yama's region अग्निज्वालो महाघोरः संदंशः (तामसा नरकाः सर्वे यमस्य विषये स्थिताः) VāyuP. ii. 39.148 = BrahmāṇḍP. iii. 2.149; आश्रमप्रत्यवसिताः अग्निज्वाले पतन्ति VāyuP. ii. 39.171; BrahmāṇḍP. iii. 2.174; BrahmP. 214.17; *n.* name of a city (तेषां च नामनिर्देशः…पश्चिमां दिशमारभ्य यावत् षष्टितमं पुरम्) सनिमिषं चाग्निज्वालमतः परम् । महाज्वालं च MahāP. 19.83.

अग्निज्वालकपिल (agnijvāla-kapila) *adj.* tawny like the flame of fire अग्निज्वालकपिलसलिलमपरं समुद्रमालोक्य…वणिजः सुपारगं पप्रच्छुः JātaMā. 91.9 (14.15)

अग्निज्वालन (agni-jvālana) *n.* kindling of fire (सिद्धयः) देहादग्निविनिर्माणम्…जलमध्येऽग्निज्वालनम् । अग्निग्रहश्च हस्तेन SkandP. i(2). 55.100.

अग्निज्वाला (agni-jvālā) *f.* **1** flame of fire वीरहनुमन्…व्याघ्रमुखसर्ववृश्चिकाग्निज्वालाविषं निर्गमय LāṅgU. ii. 216.14; अग्निज्वालासमप्रभाम् … । भुञ्जते कपिलां ये…चण्डालसदृशा हि ते MahāBhā. xiv. App. I. 4.1732 = VṛGautaSm. 567.14(5); प्रजज्वाल तथा (v. l. अग्निज्वालेव चा)विद्धा भीमेन महती गदा MahāBhā. vii. 14.13; आदित्यबन्धनं नाम दुर्धर्षमकृतात्मभिः ।…दशयोजनविस्तारमग्निज्वालासमावृतम् MahāBhā. xii. 314.20; xiii. 110.25; अग्निज्वालासमावृताम् । प्रदग्धभवनां लङ्कां द्रक्ष्यसि Rāmā. iii. 36.25; iii. 924*(6); iii. 1260*(1); BrahmāṇḍP. ii. 57.66; अग्निज्वाला विषज्वाला(:) क्षमा(:) सोढुं च योषितः । दम्पतीविरहज्वाला न श्रोतुं च क्षणं क्षमा(:) BrahmVaiP. iv. 40.7; ViṣṇuDhaP. i. 4.26; BṛĀraUBh. 779.3 (*on* vi. 2.15); HarVi. 1.37; जारः … लोहशयने तप्ते…दाहयितव्यः । तत्र च शयनस्थितस्य काष्ठानि वध्यघातिनोऽभ्यादध्युः…यावत्काष्ठप्रहारैरग्निज्वालाभिः शयनतापेन च मृतः ManuBh. ii. 225.7 (*on* 8.372); दर्भद्वयं गृहीत्वाग्निज्वालया घृतं निरीक्षयेत् LiṅgaP. ii. 25.86; साग्निज्वाला तृणं त्वं च सा च त्वां निर्दहिष्यति PadmP. v. 30.53; GaṇeP. ii. 42.3; YogVā. iii. 2.7; AbhinBhā. ii. 30.6 (*on* 9.20); अग्निज्वालाशशिसूर्यद्युतीनि वज्रादीनि क्रमशोऽस्त्राणि ĪśānS'iPa. ii. 12.89; Mānaso. ii. 3.246; SaṁgīRa. i. 279.17 (1(18).14); AnuVyā. 67B.11 (*on* 4.2); RājTa.(Jo.) 869; अग्निज्वाला जले शाम्यति S'ivārkaMaDī. ii. 451.24 (*on* iv. 2.2); नभोऽग्निज्वालयोर्द्वास्य… भूतमुत्थितं चाग्निकुण्डतः NītiPra. 3.13; NānārthaSaṁ. iii. 26.13; NānārthaMa. 218; **2** the plant *Grislea tomentosa* अग्निज्वालासुभिक्षे तु धातकी धातुपुष्पिका AmaK. 897; ParyāMu. 11.18; NānārthaSaṁ. iii. 26.13; RājNi. 114.4; KalpaK. 175.378; AbhidhāMañ. 249.9; **3** the plant *Pothos officinalis* महाराष्ट्री … । अग्निज्वाला RājNi. 335.25; KalpaK. 304.493; **4** name of a type of brown cow अग्निज्वाला चतुर्थिका (एता दश समाख्याताः कपिलाः) BhaviP. 842B.34 (iv. 162.30); **5** name of a city (उत्तरश्रेण्याम् …पुराणि) अनिमिषविष्टपम् । अग्निज्वाला गुरुज्वाला TriṣaS'aPuC. i. 3.203.

अग्निज्वालाकराल (agnijvālā-karāla) *m.* one of the names of S'iva (fierce like the flames of fire) कैलासवरवासाय … भैरवाय नमो नमः । अग्निज्वालाकरालाय SkandP. v(2). 26.48 = VarāP. 33.20.

अग्निज्वालाकलाप (agnijvālā-kalāpa) *m.* mass of flames of fire अदिदीपत्…अग्निज्वालाकलापजटिलस्त्रिपुरं पृषत्कः HarVi. 1.37.

अग्निज्वालाकुल (agnijvālākula) *adj.* full of flames of fire अग्निज्वालाकुलं सर्वं संजातम् SkandP. iii(2). 38.18; अग्निज्वालाकुलागारे सुप्तः कश्चिन्नरो यथा । बोध्यते पटुनादेन समूहेन पयोमुचाम् PadmP.(Ra.) 22.38; (नारदः… पश्यति स) भ्रुशुण्डेः पितरौ पुत्रौ … अग्निज्वालाकुले घोरे कुम्भीपाके ह्यधोमुखान् GaṇeP. i. 58.23.

अग्निज्वालानिकाश (agnijvālā-nikāśa) *adj.* resembling flames of fire अग्निज्वालानिकाशेन ललाटस्थेन दीप्यता (नयनेन) Rāmā. iii. 1260*.

अग्निज्वालापनुत्ति (agnijvālāpanutti) *f.* warding away of flames of fire आदाय … भूर्जपत्रं वा मन्त्रेशं तत्र संलिखेत् । तत्तनुत्रत्वमायाति वेष्टितं च …अग्निज्वालापनुत्तये JayāS. 28.84.

अग्निज्वालापरिक्षिप्त (agnijvālā-parikṣipta) *adj.* encircled by flames of fire आस्ते … विष्णुः शेषपर्यङ्कगस्तथा । अग्निज्वालापरिक्षिप्तः सह लक्ष्म्या ViṣṇuDhaP. i. 4.26.

अग्निज्वालाप्रभ (agnijvālā-prabha) *adj.* lustrous like the flames of fire रावणस्य…वदनानि चकाशिरे । अग्निज्वालाप्रभैर्नेत्रैः Rāmā. iii. 924*(6)

अग्निज्वालाप्रवेश (agnijvālā-praveśa) *m.* entrance into flames of fire तद्भयानलजं तापम् … जनाः । अग्निज्वालाप्रवेशेन … न्यवारयन् RajTa.(Jo.) 869.

अग्निज्वालाभय (agnijvālā-bhaya) *n.* fear due to flames of fire अग्निज्वालाभयाद्देवा देवपृष्ठमथागमन् GaṇeP. ii. 42.3.

अग्निज्वालाभिमर्शन (agnijvālābhimarśana) *n.* contact with flames of fire ऊर्ध्वं शवोपघाते तु … सूर्यरश्म्यनुप्रवेशोऽग्निज्वालाभिमर्शनम् ManuBh. i. 479.11 (*on* 5.121)

अग्निज्वालामय (agnijvālā-maya) *adj.* full of flames of fire अग्निज्वालामयं रक्तवितानाभमलक्ष्यत BrahmāṇḍP. ii. 57.66.

अग्निज्वालासमप्रभ (agnijvālāsama-prabha) *adj.* [*f.* -ā] lustrous like flames of fire अग्निज्वालासमप्रभाम् । … भुञ्जते कपिलां ये तु शूद्रा लोभेन मोहिताः । पतितांस्तान्विजानीयात् MahaBhā. xiv. App. 4.1732; अग्निमध्योद्भवां दिव्यामग्निज्वालासमप्रभाम् VṛGautaSm. 567.14(9)

अग्निज्वालासमाभास (agnijvālāsamābhāsa) *adj.* shining like flames of fire अग्निज्वालासमाभासं हंसबर्हिणसेवितम् । शातकुम्भमयं युक्तं साधयेद्यानमुत्तमम् MahāBhā. xiii. 110.25.

अग्निज्वालाहत (agnijvālāhata) *adj.* [*f.* -ā] struck by flames of fire स्त्रियः … अग्निज्वालाहतास्तत्र ह्यपतन्धरणीतले MatsyaP. 188.34; PadmP. i. 15.32; SkandP. v(3). 28.52.

अग्निज्वालिन् (agnijvāl-in) *m.* one of the one thousand and eight names of S'iva (having flames of fire) (अष्टोत्तरसहस्रं तु नाम्नां शर्वस्य मे शृणु) अग्निज्वालः(v. l. ली) MahāBhā. xiii. 17.79.

अग्निज्वालोज्ज्वल (agnijvālojjvala) *adj.* [*f.* -ā] shining like flames of fire (कपिला) अग्निज्वालोज्ज्वलैः शृङ्गैः प्रदीप्ताङ्गारलोचना BhaviP. 843A.7 (iv. 161.35); S'kandP. v(3). 39.7.

अग्निज्वालोत्पवन (agnijvālotpavana) *n.* purification through flames of fire दक्षिणाङ्गुष्ठानामिकामूलं गृहीत्वाग्निज्वालोत्पवनम् LiṅgaP. ii. 25.83.

अग्निज्वालोपम (agnijvālopama) *adj.* resembling the flame of fire सोऽग्निज्वालोपमो नित्यं मध्ये प्रकृतिमास्थितः ।…भाति सर्वतः KathāKau. 3.83.

अग्नितण्डुलसंबन्ध (agnitaṇḍula-sambandha) *m.* contact with fire and rice पाको दृष्टश्चैत्राग्नितण्डुलसंबन्धेन TattvVai. 203.13 (*on* 1.19)

अग्नितत्त्व (agni-tattva) *n.* the fire principle अग्नितत्त्वं त्रिकोणं रक्तमोड्यानपीठरूपम् SetuBa. 212.19.

अग्नितनु (agni-tanu) *f.* **1** [pl.] name given to a group of Vedic chants beginning with *yā te agne* (अध्वर्युः) ततोऽश्वस्य दक्षिणे कर्णेऽग्नितनूर्यजमानं वाचयति BhārS'S. v. 7.9; ĀpaS'S. v. 13.7; HirS'S. iii. 4.9; VaikhāS'S. 1.12; **2** the body of fire न च … अग्नितनूनां द्विचत्वारिंशत्संख्या पूर्येत SaṅkarKāBh. 141.14 (*on* iii. 2.35)

अग्नितनू (agni-tanū) *f.* cf. **अग्नितनु.**

अग्नितन्त्र (agni-tantra) *n.* rite related to the sacred fires प्रत्येत्यापरस्मिन्नग्नितन्त्र आदित्येन चरित्वा यूपमनुदिशति MānS'S. 202.10.